

QuirónSalud, una multinacional a l'ombra de la sanitat pública

La Generalitat va destinar 80 milions el 2015 al concert de tres hospitals actualment propietat de QuirónSalud. En els últims nou anys, n'ha rebut prop de 400 milions. Les empreses que avui formen el grup —abans Capiro, IDC Salud i Quirón— cobraven per la derivació de pacients de la pública cap a la Clínica del Vallès, l'Hospital General i el Sagrat Cor. Un negoci que ha anat creixent a l'ombra de la Generalitat. Des del 2011, malgrat les retallades, la inversió als hospitals que són ara de Quirón va anar a l'alça: de 75 a 81 milions anuals. Això, però, canviarà. La conselleria de Salut, amb Toni Comín al capdavant, ha tancat l'aixeta a la Clínica del Vallès i negocia una reducció per a l'Hospital General.

Laura Aznar / @LauraAzLlu

CRÍTIC ha tingut accés als costos per a les arques públiques del 'concert sanitari' dels tres grans hospitals —la Clínica del Vallès, l'Hospital General i el Sagrat Cor— afectats pel procés de 'desprivatització' impulsat per la conselleria de Toni Comín. Des del 2007, primer sota la gestió de Capiro Sanidad, i fins al 2015, gestionats per QuirónSalud, els tres centres **han rebut quasi 400 milions d'euros en total per atendre pacients derivats de la pública**. Les xifres de facturació van anar creixent, almenys fins a l'any 2014, malgrat les retallades patides per la majoria d'hospitals de la sanitat pública catalana. QuirónSalud, l'actual gestor dels tres hospitals que són a l'ull de l'huracà, és un dels grans grups de sanitat privada d'Europa, com a resultat d'un procés de fusions de grans empreses: Capiro Sanidad, reconvertida en IDC Salud i fusionada amb el Grupo Hospitalario Quirón.

La xifra total de 400 milions d'euros s'ha de desglossar per anys i per cada hospital. Des del 2007, l'Hospital General de Catalunya ha rebut gairebé 130 milions per atendre pacients derivats de la pública. A la Clínica del Vallès, per la seva banda, se l'ha contractat per valor de 31,5 milions d'euros en cinc anys, des de l'octubre de 2011. A l'últim, el Sagrat Cor s'ha "beneficiat" d'aproximadament 238,5 milions d'euros provinents del CatSalut des de l'octubre de 2011 fins al desembre de 2015. Sota la gestió de Capiro Sanidad SL, fins al 2012, les tres clíniques van rebre una injecció d'aproximadament 160 milions d'euros en sis anys. Quan l'empresa va passar a anomenar-se IDC Salud, va gaudir de concerts per valor de 79 milions. A la marca QuirónSalud, la Generalitat li ha transferit 161 milions d'euros entre el 2014 i el 2015.

Catalunya és la comunitat autònoma que destina més diners a la contractació sanitària a empreses i fundacions privades

Aquesta situació de 'concerts sanitaris' de la sanitat catalana no ha estat excepcional en els darrers

anys. Catalunya és la comunitat autònoma que destina més diners a la contractació de serveis sanitaris a operadors privats. Concretament, **el 25,6% del total de la despesa sanitària catalana, uns 2.400 milions d'euros, van dirigits a concerts** a través dels quals l'Administració deriva els pacients de la sanitat pública a hospitals i clíniques gestionades per fundacions, entitats o empreses privades. Segons un informe elaborat per l'Institut per al Desenvolupament i Integració de la Sanitat, aquest percentatge se situa molt per davant de Madrid (10,6%), de les Canàries (10,5%) o de les Balears (9,6%), tot i que, en el cas català, l'amplíssima majoria dels concerts **s'estableixen amb entitats del tercer sector**. Només el 3% es fan amb empreses amb afany de lucre. I aquests són els que la Generalitat vol eliminar.

L'actual conselleria de Salut ha decidit que no renovarà els contractes que el CatSalut manté amb operadors privats que tenen ànim de lucre, sempre que la xarxa pública pugui absorbir l'activitat que desenvolupen. El 2016 ja va rescindir el contracte amb la Clínica del Vallès, propietat de QuirónSalud, que fins llavors donava servei a pacients derivats de l'Hospital Parc Taulí. A més, vol reduir en una gran part el concert amb l'Hospital General de Catalunya (HGC) i preveu que no es renovi el concert amb el Sagrat Cor quan aquest expiri. Els dos últims centres formen part, també, del conglomerat empresarial QuirónSalud, que presideix el milionari **Víctor Madera**.

En un període de temps molt escàs, les empreses que han gestionat aquests tres centres han viscut un procés molt dilatat de compravendes i de fusions. El 2007, **Capio Sanidad SL** va assumir la gestió de l'**Hospital General**, per la qual va començar a rebre un concert amb la Generalitat. El 2011, aquesta mateixa empresa, que només dos anys després passaria a anomenar-se **IDC Salud SL**, es va fer càrrec, també, de la **Clínica del Vallès i de l'Hospital Sagrat Cor**. L'any següent, el 2014, la companyia es va fusionar amb el Grupo Hospitalario Quirón, creant la marca **QuirónSalud**. A finals de 2016, aquest grup va ser adquirit pel gegant alemany de la sanitat privada [Fresenius Helios](#) per més de 5.000 milions d'euros; però, tot i així, segueix operant sota la seva marca anterior i manté el mateix equip directiu.

QuirónSalud, malgrat les reiterades peticions de CRÍTIC perquè pogués oferir la seva versió, ha declinat participar en aquest reportatge.

Víctor Madera i Quirón, gegants de la sanitat privada

El Grupo QuirónSalud va néixer fruit de la fusió entre IDC Salud i el Grupo Hospitalario Quirón. Concretament, el fons inversor CVC Capital Partners, propietari d'IDC Salud, va comprar el 61% del capital que el seu competidor, Doughty Hanson, posseïa en el conglomerat empresarial de Quirón. Amb aquesta operació es creava el major grup hospitalari d'Espanya, amb una facturació que l'any 2016 se situaria al voltant dels 2.500 milions d'euros, segons l'empresa Citigroup.

QuirónSalud lidera les 12 empreses que concentren gairebé la meitat dels hospitals privats de l'Estat; de fet, aquest grup és propietari del 8% dels centres i disposa del 10% dels llits privats. Entre les seves possessions s'hi troben, per exemple, 43 hospitals, 63 centres sanitaris, 368 quiròfans i un total de 6.351 llits. Només a Catalunya, aquest gegant de la sanitat privada gestiona vuit centres mèdics, que inclouen l'Institut Oftalmològic QuirónSalud, l'Hospital Universitari Dexeus, l'Hospital QuirónSalud Barcelona, l'Hospital El Pilar, el Centre Mèdic Teknon, la Clínica del Vallès, l'Hospital Universitari Sagrat Cor i l'Hospital Universitari General de Catalunya.

QuirónSalud gestiona la Teknon, la Dexeus, l'Hospital El Pilar, el Sagrat Cor o l'Hospital General de Catalunya

Amb la compra de QuirónSalud per part de **Fresenius Helios**, que ha costat 5.760 milions d'euros, la companyia alemanya ha tret el relleu al grup espanyol i s'ha convertit en el líder del sector a tot l'Estat. L'acord ha esdevingut particularment suculent per al conseller delegat de QuirónSalud. A banda de mantenir el seu càrrec, Víctor Madera entregarà a Fresenius la seva participació en l'empresa a canvi d'accions valorades en uns 400 milions d'euros.

No és casual que l'empresari asturià hagi rebut el sobrenom de "**l'amo de la sanitat privada espanyola**". Segons explica el periodista Javier Salvatierra en un retrat sobre Madera a ['El País'](#), ha sabut mantenir-se sempre en primera línia en les diferents compres i fusions de les empreses que ha presidit. Durant la dècada dels noranta va ser el director general de la companyia **Ibérica de Diagnóstico y Cirugía (IDC)**, que posseïa diverses clíniques a Castella - la Manxa i a Extremadura i que va ser comprada pel fons de capital de risc CVC Capital Partners. El 2001, Madera va aconseguir la gestió de l'Hospital General de Catalunya i, l'any següent, IDC va guanyar el concurs per gestionar, també, l'Hospital de la Concepción de Madrid. Els èxits del grup, que progressivament anava absorbint quotes de poder, van tenir ressò a escala internacional fins al punt que la multinacional Capio va comprar-lo l'any 2005 i va situar Madera al capdavant de la direcció de la seva branca espanyola, Capio Sanidad. I res, ni l'adquisició de l'empresa per part d'altres fons d'inversió ni la seva reconversió, l'any 2013, en IDC Salud, l'han mogut de la seva posició. La companyia va anar creixent i creixent i el 2014 es va consolidar com el major grup sanitari privat d'Espanya, amb uns ingressos que vorejaven els 1.000 milions d'euros i que provenien, en la seva majoria, de concessions amb la sanitat pública. Aquell mateix any, l'empresa es va fusionar amb el Grupo Hospitalario Quirón, creant QuirónSalud. El darrer canvi en la propietat del grup, que ha estat adquirit per la companyia Fresenius, ha catapultat **Víctor Madera com una de les 100 persones més riques de l'Estat Espanyol**, amb una fortuna que el situa en el número 84 de la llista.

La 'desprivatització' de la sanitat

A mitjan any passat, la Generalitat va trencar el concert amb un dels centres propietat del conglomerat empresarial, la Clínica del Vallès, i els 7,5 milions d'euros que rebia la clínica són destinats a l'Hospital Parc Taulí de Sabadell i al Consorci Sanitari de Terrassa. Aquesta decisió no va agradar a la companyia, que inicialment va amenaçar d'acomiar 100 treballadors si se li retirava el concert. Això va fer que el comitè d'empresa es posés en peu de guerra per defensar els llocs de treball. Després de diverses reunions a tres bandes, també amb la conselleria, el resultat de la negociació va ser que una quarantena de persones havien de ser subrogades i, finalment, no es va produir cap acomiadament. "Ara són treballadors indefinits del Taulí i del Consorci, però no tenen una plaça en propietat, és a dir, que el dia que surti una plaça hauran de concursar per la plaça", explica **Matilde del Toro, presidenta del comitè d'empresa de la Clínica del Vallès**. Aquesta va ser la primera actuació del conseller Comín en la línia de desprivatitzar la sanitat i retirar els diners públics a QuirónSalud.

El pas següent és reduir el concert amb l'Hospital General de Catalunya i no renovar el que manté amb el Sagrat Cor. **Retirar el contracte al Sagrat Cor ha resultat més complex** que fer-ho amb els altres dos centres, fonamentalment perquè el fet que formi part de la xarxa pública, per molt que estigui gestionat per una entitat lucrativa, significa que actualment té assignat un sector de la població del districte de l'Eixample de la ciutat de Barcelona. A més, la relació que manté amb la Generalitat està fixada per un conveni que té vigència fins al 2021 i fonts de la conselleria expliquen que no es pot trencar el concert fins que no finalitzi aquest conveni. La Clínica del Vallès i l'Hospital General, en canvi, es regeixen per un contracte anual i, quan s'acaba, la Generalitat pot decidir no renovar-lo.

El Sagrat Cor va passar a les mans de Capiro Sanidad l'any 2011, fruit d'un acord que el **Govern tripartit, amb la consellera de Sanitat Marina Geli al capdavant**, va signar amb un seguit d'empreses el 2010. En aquell moment, el centre, que era gestionat per la Mútua l'Aliança, patia un alt risc de tancar amb fallida econòmica, amb la consegüent afectació que això tindria per als treballadors i per als pacients. Llavors, a canvi de la gestió de l'hospital per part de Capiro (ara, QuirónSalud), la Generalitat es va comprometre a seguir injectant recursos públics per mantenir i millorar el concert preexistent per tal que el Sagrat Cor seguís formant part de la xarxa pública. [L'operació entre l'Aliança i Capiro](#), que va tenir un cost de 200 milions d'euros, es va acabar firmant al juny de 2011, ja en el primer Govern d'Artur Mas. Capiro es comprometia a invertir-hi 27 milions d'euros, però augmentava la seva facturació amb la sanitat pública.

Amb la culminació de l'activitat pública de la Clínica del Vallès i la voluntat que això s'estengui als altres dos centres, la Generalitat compleix el criteri de preferència de la Llei d'ordenació sanitària de Catalunya, que estableix que el Departament de Salut no recorri a operadors privats amb ànim de lucre si la xarxa pública té capacitat per absorbir l'activitat que fan aquests centres.

Toni Comín: “Hi ha pressions bèsties contra la conselleria de Salut”

El conseller de Salut, **Toni Comín**, ha assegurat en els últims mesos que el seu objectiu seria enfortir el caràcter públic del sistema sanitari català i començar una onada de 'desprivatitzacions'. [En una entrevista publicada per CRÍTIC](#) al desembre passat, Comín es reafirmava en la seva voluntat que “els proveïdors als hospitals siguin empreses públiques o consorcis públics sense afany de lucre”. Tanmateix, el procés anirà més lent. “Quan s'acabi el contracte de la Clínica del Vallès, no el renovarem. Quan s'acabi el contracte de l'Hospital General de Catalunya, no el renovarem, excepte una part de la quimioteràpia. El ritme de les desprivatitzacions, el determinarà el final dels contractes”, va explicar.

Però tirar endavant aquesta mesura no ha estat lliure de polèmica. De fet, el mateix conseller reconeixia a CRÍTIC que havia rebut pressions empresarials i mediàtiques “molt bèsties” davant el plantejament de la conselleria de desprivatitzar la sanitat. **“Les resistències són molt poderoses”, va dir. “Les pressions són més bèsties del que et puguis arribar a imaginar”**, va respondre a preguntes del periodista de CRÍTIC Sergi Picazo.

Alguns treballadors de l'Hospital General de Catalunya han vist amb mals ulls que el conseller els vulgui retirar el concert i qualifiquen la mesura d'“estratègica”, més basada en “els pactes de país amb la CUP” que en les necessitats reals de la població. Així ho interpreta **el president de l'Associació Professional de Facultatius, Miquel Carrasco**. Des del seu punt de vista, la retirada dels diners públics de la Clínica del Vallès no ha millorat l'assistència dels pacients de Sabadell, ni les llistes d'espera. “Només cal veure les cues d'Urgències i les protestes dels treballadors del Taulí, l'hospital públic que ha absorbit aquesta activitat, perquè estan desbordats”, comenta; “ni l'usuari ni el professional n'han sortit beneficiats”. El doctor considera que la retirada d'activitat pública de l'Hospital General de Catalunya agreujaria la situació. Però fonts de la conselleria neguen que el trasllat d'activitat de la Clínica del Vallès al Taulí tingui cap relació amb el col·lapse de les Urgències, fonamentalment perquè “l'activitat traslladada és majoritàriament cirurgia programada, que no té res a veure amb l'activitat no programada, que són els pacients que arriben a Urgències”.

Els gerents de l'Hospital Parc Taulí i del Consorci Sanitari van fer pública una anàlisi de costos que demostrava que, amb la primera desprivatització, la Generalitat estalviava més d'1 milió d'euros que podrien ser utilitzats per fer altres processos mèdics. Per contra, la **Unió Catalana d'Hospitals, la patronal dels hospitals privats**, va elaborar una altra anàlisi interna que contradeia aquests

resultats. En aquesta mateixa línia se situa Carrasco, que apunta que “dir que s’ha estalviat és pura propaganda”, perquè “tant les tarifes com els costos de la pública són més elevats que en una clínica privada”. Per exemplificar-ho, el doctor recorda que l’any 2015 la conselleria va decidir que les cirurgies cardíaques que fins llavors es feien a l’Hospital General de Catalunya es farien al Clínic. Segons comenta, al centre propietat del Grupo QuriónSalud costaven, aproximadament, uns 8.000 euros, mentre que a l’Hospital Clínic se’n pagaven, segons ell, “vora 20.000 euros”. “I a això cal sumar-hi el fet que els treballadors públics cobren sous més alts, de manera que aquest estalvi és indemostrable”.

Tanmateix, segons **la secretària general de la secció sindical de CCOO a l’Hospital General de Catalunya, Isabel Zapata**, l’estalvi s’explica d’una altra manera: “Amb el pic de grip, el Taulí està totalment col·lapsat i s’han parat totes les intervencions quirúrgiques que ja portaven un any i escaig programades”, argumenta; “no s’han fet, i per això la Conselleria parla d’estalvi”.

Però des de la conselleria expliquen que les conclusions de Carrasco i de Zapata són errònies. D’una banda, “tot i que la tarifa del Taulí és més alta perquè l’activitat que s’hi fa és més complexa que a la Clínica del Vallès, el cost dels processos concrets que s’han traslladat de la privada a la pública són més baixos”. Això vol dir que la complexitat terapèutica dels malalts que es deriven és baixa i la majoria no requereixen ingrés hospitalari. D’altra banda, diuen que, si s’ha estalviat, no és perquè s’hagin aturat intervencions, una cosa que passa “en tots els hospitals quan hi ha un brot”, sinó perquè el cost unitari del pacient i del procés que se li realitza “és més baixa a la pública”.

Les veus contràries a la retirada del concert temen que això impliqui el tancament d’algunes de les especialitats de l’Hospital General, que col·loquen el centre com a hospital terciari. Expliquen que la radioteràpia absorbeix pacients públics en la seva àmplia majoria i els amoïna que no es pugui mantenir només amb els pacients de la privada. El mateix succeeix amb l’hemodinàmia, on es practiquen els cateterismes cardíacs, un servei que es derivarà a la Mútua de Terrassa. Tot i que la conselleria assegura que la Mútua “té capacitat de sobres per assumir el servei”, el doctor Carrasco ho posa en qüestió. “Ho assumirà amb la mateixa celeritat que nosaltres? És possible que les llistes d’espera s’allarguin més, i això sí que podria posar en risc la vida del pacient”, sentència. Pel que fa a la radioteràpia, la conselleria vol traslladar-la a l’Hospital de Terrassa, on hi ha un búnquer disponible buit. Tot i així, el motiu pel qual la Generalitat preveu reduir molt significativament el concert que manté amb l’HGC però no trencar-lo del tot és justament perquè la xarxa pública no pot, avui dia, assumir una part d’aquest servei, que se seguirà concertant amb l’Hospital General.

Hi ha una alternativa pública, segons la conselleria, a l’Hospital General: la Mútua de Terrassa i l’Hospital de Terrassa

Per comprar la maquinària que aquestes especialitats necessitaven, el Grupo QuirónSalud va fer una gran inversió de capital que tenia previst amortitzar amb els diners públics que rebés del concert fins al 2021. Però, si aquesta injecció econòmica desapareix, els professionals temen que l’empresa faci recaure la inversió sobre els treballadors, perquè, de fet, “ja ens va advertir que, si no amortitzava les màquines, hi havia 150 treballadors que sobraven”. Però, per la seva banda, la conselleria es manté al marge del problema perquè nega que el CatSalut es comprometés a mantenir el concert a canvi que QuirónSalud fes la inversió.

Una altra de les preocupacions d’alguns treballadors de l’HGC són els efectes que la desprivatització pugui tenir sobre els pacients, perquè consideren que no existeix una alternativa pública on col·locar-los. “Nosaltres estem molt a favor que els diners públics siguin absolutament per a la

sanitat pública, però sempre que hi hagi una alternativa sanitària, que al Vallès no existeix”, continua Isabel Zapata. “Els hospitals públics no poden assumir més pacients i la Generalitat no té recursos per construir nous hospitals; llavors és un suïcidi treure el concert als centres que poden ajudar.”

Sí que existeix una alternativa pública, o almenys així ho assegura la conselleria, que diu que **la Mútua de Terrassa i l’Hospital de Terrassa estan preparats per absorbir l’activitat de l’Hospital General**. Els trasllats d’un centre a l’altre implicaran que els pacients es desplacin una mica, de Sant Cugat a Terrassa, però per al Dr. Carrasco aquesta és una afectació que l’Administració no té en compte i que demostra que “la retirada dels concerts no s’ha plantejat correctament”. “Que augmentin les llistes d’espera o haver-se de desplaçar d’un lloc a l’altre ho patirà l’usuari i passarà desapercebut”, lamenta. “Com que són efectes sobre les persones, no tindran cap repercussió mediàtica.”